

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Flózetési ár:
Helyben házhoz hozva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 ft — k.
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy hóra 1 ft —

Hirdetési díj:

Ot-hasábo-petitsor egyzeri beiktatásáért 5 kr.
Hélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitótér 4 hasábo petitsorért 20 kr.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben
HIRDETÉMÉNYEK.
Hirdetési pénzek és a hirdás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők
Hírdetetlen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, július 15.

135. szám

Debreczen, július 15.

I.

(T.) Ha a választásokat nem tekintjük a közvélemény kifolyásának, hanem tekintjük az erőszak és vesztegetés eredményének, mint a hogy azt a magyar ellenzék hirdetni szokta, akkor valóban nem látjuk be mire való részéről az erőküzdés azért, hogy a hivatalos vesztegetés és erőszakoskodás minél gyakrabban ismétlődjen? Hiszen akkor a választás politikai csalásnál nem légyéb, és nem más mint eszköz a hatalom kezében, hogy azzal a világ szemébe port hinthessen magát a hatalmi pozícion annál inkább körülbástyázhassa. Sőt a választás ez értelemben a zsarnokság fegyverénél nem egyéb, s a zsarnokság kezébe fegyvert adni, még pedig minél gyakrabban, politikai esztelenység. Örüljünk tehát, ha a választások minél inkább közönségesnek be, még az öt évi időköz is sok, sőt ha már mint elkerülhetetlen rosszat, tűrni vagyunk kénytelenek, örüljünk rajta ha egy évtizedben nem látjuk többet egyszerűen. — Ez lenne az ellenzéki logika.

Azok után, amiket az ellenzék 1867 óta a választásokról beszél, hogy szinte egyetlen egy oly választás se folyt le az öt évi időközben, mely az alkotmány szellemének megfelelően, hanem valamennyi hamisítás, akkor biz, isten nem értjük a harezot, melyet ezen további hamisításnak eddigi gyakori visszatéréseért oly elkeseredetten folytat. De annál is furecább a küzdelemben fegyverrel szolgáló argumentumai; mert annyi tény, hogy a bosnyák okkupáció alatt is többséggel jött ki Tisza Kálmán, az őa pedig a választások csak pozícióját erősítették. S íme az ellenzék arczsínje egyszerűen megváltozik, mert egész vonala hosszában az a jelszó, hogy Tisza Kálmán az öt évi mandátummal csak is uralmát akarja örökösé tenni az országban.

A politikai érveléseknek ilyen ön-

magával ellenkező használatát csakugyan nem engedhetné meg magának más, mint egy olyan ellenzék, mely komoly szám-bav-hetőségével nem gondol. Ma beszéli ezt, holnap beszél azt, ma éppen ellenkezőt annak amit tegnap beszélt, aztán roppantul szörnyűködik ezikkeiben a felett, hogy nem bír teret hódítani, sőt hogy számára s befolyásra nézve egyre fogy.

Hja uraim, mert hát az olvasó közönséget nem kell ám olyan tudatlan vakesszökönek tekinteni, melynek össze lehet hadarni mindent, még pedig azon követeléssel, hogy véleményét mindig am hadarások után alakítsa át, akár ötször hatszor egy héten, mint a pártoskodó újságírók érdekeiknek tetszik. Nem olyan könnyen megy az a közvéleménynek mint egyes embereknél, mert ami vélemény egyszer közvéleménnyé vált, azt megváltoztatni igen bajos és hosszú idők kérdése, s nem lavíroz, nem ugrál folyvást mint a lárifárizó újságíró ezikkezése, hogy ma így, holnap úgy látja jobbnak; s tegnap véleményét, mely pártjára nézve nem volt helyes, ma már átváltoztatni igyekszik. Így hadonászva és hadonászva halad aztán, s hogy hadonászása elől az emberek kitérnek, néha csak akkor veszi észre, mikor már alig maradt egy-két követője a placzon.

Igy méltóztassanak a közönség elhidegülésére tekinteni a „P. Napló” alakából is, és korácsolni idéltlen feltevéseket, hogy t. i. a közönség ezért hideg. Hideg igenis azért, mert vezetői megbízhatatlanok, és a közönség nem bábu, hogy azoképen forgattassa magát. Ha ma fellehnek méltóztatnak állítani valamit, hát méltóztassanak azt fellehnek állítani holnap is: Mert máma fehér, holnap kék, holnapután kupikék. — a közönséget ily triviális eltérésekkel lebilincselni nem lehet. Es ha a választás a közvélemény meghamisítása volt tegnap — akkor az maradt ma is, és az a körülmény, hogy háromtól öt évre akarják ejteni egymástó, visszaható erővel nem bír. Hanem

igenis, ha az ellenzék hogy a kormány-nyal ismét szembe állhasson, tegnapi állítását meg akarja változtatni, m teheti, de hogy a közvélemény ily sebessen nem fog vele átváltozni, arról biztos lehet, és minden oly módosításba, mely e három éves korteskedést enyhíteni és humanizálni, érlelni és komolyabbá tenni i yekszik, szívesen beleegyez. Mert ha nem is áll az, hogy a választások a közvélemény kifolyásának nem tekinthetők, annyi áll, hogy számtalan visszaélések és erkölelenségek központjainul szolgáltak; az itatás és etetés általános használatára s a politikai félvezetéseknek mint preszcionálásoknak alkalmazására tért nyitottak. De értsük meg egymást: mind két részről. Mindkét rész megtette magáért amit megtehetett, egyik így a másik úgy. Ki igazgatás-al, ki borral, ki ámitással és presszionálással győzte jobban. Egyik terrorizált a másik vesztegetett, egyik fenyegetett, a másik igért, sat. sat. de hogy egyik se nézte összetett kézzel a másik működését, már annyit csak beismerünk. Es ha a kormánypárt győzte jobban, éppenséggel nem argumetum arra, hogy minél gyakrabban adjunk neki ily győzelmekre alkalmat.

Es most tekintsük át a dolgot közlebből: Mit lehet például felhozni a három éves mondatum mellett?

— **Osztrák magyar bank.** Az osztrák magyar bank főkezelője Moser Alajos jövő augusztus hóban veszi ki az ideai szabadságát. Távolléte alatt, dr. Kautz Gyula, a budapesti főintézet kormányzója fogja a főkezelést helyettesíteni. Ez az első eset, hogy a magyar alkormányzó fogja a bank ügyeit vezetni.

A depr. kereskedelmi tanintézet hivatása.

— Az igazgatói jelentésből. —
Ha a lefolyt legutóbbi évtizeden át évről-évre a siker által beigazolt azon reménynek adhatott kifejezést az igazgatói évi jelentés, hogy a következő tanévben ismét emelkedni fog a tanintézet: ugy ezt az immár befejeződő 1884—85. tanév végén még kellemesebb kötelesség érzetével s nem keve-

szelő háta megett. A beszédes ur hátrafordult s Komárom Lőrinczet látta botorkálni. A kalap leesett Komárom ur fejéről s úgy látszott mintha szédelgene; arca haláláspátd volt szeméi félig behunyva.

A melléte állók karon fogták s föltek ték fejére a kalapot.
— Jöjjön ön egy kis friss levegőre.
— A három matador utána nézett.
— Annak is megátott az általános bányahitelegylet, — jegyzék meg hideg mosolyal.

XIV.

Komárom Lőrincznek szédelt a feje, a mint kijött az utczára s tántorogva ment végig a Dunaparton.

Egy két suhancz nevetve tekintett utána, egy pár kofa az utczasarkon sajnálkozva lógatta fejét; a legtöbb járó-kelő észre sem vette őt.

Csak ment egyenesen, a nélkül, hogy tudná, hová megy. Szeméi előtt összefolytak a tárgyak; agyában teljes sötétség uralkodott. Csak lassan, nehezen birt gondolkozni s az az egy gondolat nyomott le minden egyebet: Roll Szidornak neje van, Roll Szidort nem veheti feleségül Helént.

Az egész terv, melyet fölépített, egyszerűen összedőlt. Most értette már a bankárnak különös maga viseletét. Most látta már, hogy oly akadály áll utjokban, melyen a szenvedély sem szökhetik át: az első nő.

— Átkozott! — mormogá magában Komárom Lőrincz ur ökölbe szorítva mindkét kezét.

Most már tudja, hogy mig az a nő él, nem lehet semmit remélnie.

— Hátha meghalna? — mormogá összeszorítva fogait.

Azt mondják, hogy beteges, hogy

gyöngye és nagyon hervadtak lászik. A halál megszabadíthatja mindnyájokat tőle.

Egy pillanattal az a gondolat foglalta el elméjét, azután esüggeden eresztette le ismét fejét. A halál sokszor késik, hivatlan jön mindig és ritkán akkor, mikor várják. Ki tudja, mikor hal meg? Az olyan gyöngye test még szívósabb, az ilyen beteges lények még tovább elhúzzák, mint más erős, egészséges.

— Nen fog meghalni, csak ezért sem fog meghalni. — mormogá Komárom Lőrincz lázasan.

Agyában úgy vert az ütér, mintha kalapácsal dolgoztak volna. Azt hitte, szét szakad a feje. Es oly nehéz volt, úgy szédült folyvást. Botjárja támaszkodott s összeharapta ajkait, úgyhogy a vér kiesordult belőle.

— Miudennek vége, — szól kétségbeesetten. — Elutasítottam Roll Szidort; az most gyűlöl, vesztetre tör. Nincs oka kimélni. Még megmenthetném magamat, ha odadobom karjai közé leányomat De lehetetlen, lehetetlen.

Forró homlokáról nagy cseppekben gyöngyözött a verejték, mig hátán hideg borzongás futott végig.

— Nem adhatom, így oda nem adhatom! — susogá reszkető ajka. — Hogyan süssem szép ifju homlokára én magam a gyalázat bélyegét? Nem tehetem, nem tehetem!

— Melle erősen bürgött s lélekzete elfult.

— Nincs menekülés, sehol nincs menekülés. Az a hideg arcu férfi a szenvedély rabja s nem fog viszsziaradni semmitől, hogy Helént megkerítse, köztünk nem lehet egyezés, nem lehet fegyverszünet. Ll vagyok veszve,

sebb határozottsággal hangsúlyozhatja s a termékenyebbé vált esemete apóló kertészének hatványozott örömezzetével konstatalhatja jelentést tevő, hogy a mag, melyet a debreczeni kereskedelmi testület hazafias áldozatkészsége és ügybuzgalma másfél évtizeddel előbb ültettek el, életre kelt s mig még a gyökereket verte létezésének szilárd fölteleit az alföld legmagyarabb városában megszerezte, addig áldásos tevékenysége, mint a fává izmosult esemete koronája, üdvös hatását mindinkább szélesedő körökbe terjeszti ki.

Az immár szilárd alapon álló debreczeni kereskedelmi tanintézet kulturális szerepe ugyanis a következő három czélnél fogva bir jelentőséggel, mely a szakcsere kiképzés mellett a tanintézetnek különleges hivatását képezi, oly kivátsát, mely hazánk jelen közgazdasági átalakulásának és társadalmi reformjának közepette nem eléggé méltányolható fontosságu. Debreczen ugyanis a magyar alföld azon részének, mely a hármas Körös völgyétől egészen le a Kárpátok déli lábáig terül, szellemi és anyagi központja; főpiazza Eszaki-Bihar, Hajdu-, Szabolcs-, Szathmár-, Zemplén-, Bereg-, Ung-, Máramarosmegyék termelvényeinek; s így hazánk azon vidéke gazdasági érdekei néhezkednek ide, mely a par excellence földművelő Magyarország termékeny részeinek legtermékenyebbjei közt foglal helyet; azon vidékek tehát, melyet még pár évtizeddel előbb a tiszta magyar népfaj, a köznemesség birtokolt az egykor gazdag és hatalmas, ma mindinkább visszatuló gentry. Ezen osztályt, a régi jólétet visszavarázsolni egyedül képes munka részére megnyerni, az a legnagyobb nyeretett s szegényülő szabólesi, szatmári nemesség gyermekeinek a kereskedelmi szakképzés által a tisztességes megélhetésre az eszközöket megadni époló öntudatos, mint főfontosságu czélja a debreczeni kereskedelmi tanintézetnek, mely czéla immár egy évtized óta ernyedetlen buzgalommal törekedett, s mely czél elérésében fáradozásait sik r koronázta s nem csekély azon tősgyökerez magyar családból származott urfík száma, kik ma, ifju koruk tuljében, elsőrangú gyárakban, pénz- vagy biztosító-intézetek irodáiban elfoglalva, a könyvelés vagy levelezés teendőit végezve, felelik az ősi agarászatot; vagy a gyakorlati kereskedés valamely ágában kivélve magukat, a vagyonszerzés tiszteletet adó fáradozásával mentik meg a régi és veszendőnek indult, mert tulterhelt családi vagyont.

Zavaros szeméi előtt a Duna hullámozott. Csak le kell mennie e néhány lépesön s ott kezdődik az öröknugalom. Itt e hideg habokban kihül a lázasan égő, gyöttrő agy, vége minden kioldásnak. Ki gátolja meg hogy eljőjön ide az esthomályban? a hullám eltakarja s pihenést ad a lázas hánykódások után.

Megborzadt. Nincs hát más ut, mint a halál, nincs más menekülés?

Sötét, zord tekintettel nézte a lábai alatt hullámozó vizet. Miért haljon még ő, miért ne inkább más?

Zürzavaros, szörnyű gondolatok repültek át agyán az önfentartási ösztön megragadott minden eszközt. Miért ne váltána meg életét, ha máskép nem lehet a leány árán?

Helén nem fog belehalni, kényelmesen él, biztosítva lesz jövője. Jobb, mint nyomorogni.

— Ha máskép nem nem lehet, — mormogá magában.

S igyekezett megnyugtani háborgó lelkét. Mi az a becsület, hogy oly nagyon ragaszkodik hozzá? Üres árnyék. Becsülete van annak, kinek pénze van.

De mit fog mondani az asszony? Az a esőndes szelid és mégis oly makacs nő. Az a hallgatag, türelmes és mégis vakmerő elhatározásokra képes lélek? Ha már az, hogy Helént hajlama ellenére férjhez adják, úgy föllázította, mit fog még mondani, ha megtudja, hogy aki kéri nem is feleségül kéri. Hogyan álljon elő Komárom Lőrincz ur e nyilatkozattal?

(Folyt. köv.)

ad. 4135. sz.
1885.

HIRDETMÉNY.

A p-ladányi, kabai, h.-szoboszlói, h.-bősörményi, h.-dorogi és h.-nánási vasut állomásokhoz vezető utak kiburkolásához alkalmas kőanyag szállításának biztosítása céljából folyó évi augusztus hó 17-ik napján d. e. 10 órakor Debreczenben, Hajdumegye székesháza kis termében, zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik s erre a hirdetés ezzel kibocsátatik.

Szállítandó lesz pedig a folyó év utolsó napjáig:

- a.) A p-ladányi vasuti állomáshoz 1108 köbméter alap és szegélykő s 672 köbméter tört kő.
- b.) A kabai állomáshoz 1777 köbméter alap és szegélykő s 1077 köbméter tört kő.
- c.) A h.-szoboszlói állomáshoz 1461 köbméter alap és szegélykő s 866 köbméter tört kő.
- d.) A h.-bősörményi állomáshoz 1117 köbméter alap és szegélykő s 677 köbméter tört kő.
- e.) A h.-dorogi állomáshoz 1220 köbméter alap és szegélykő s 740 köbméter tört kő.
- f.) A h.-nánási állomáshoz 873 köbméter alap és szegélykő s 529 köbméter tört kő.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebb jelölt kőanyag szállítás végrehajtásának elvállalására vonatkozó kellőleg bélyegezett zárt ajánlataikat, a melyekben a szállítandó kőnek tetszésük szerint meghatározandó áregysége világosan ki legyen írva, az ajánlati árnak megfelelő 5%-nyi bánatpénzzel ellátva a tárgyalásra kitűzött nap délelőtti 10 órájáig alólírott alispánhoz anyyival inkább adják be, mert az elkésletten érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az itt meghirdetett közszállításra vonatkozó részletes feltételek a hajdumegyei m. kir. építészeti hivatalnál Debreczenben, a hivatalos órák alatt a tárgyalás napjáig bárki által megtekinthetők.

Debreczen, 1885. július hó 8.

RÁSÓ GYULA
Hajdumegye alispánja.

BÁRVÁNTKÁROLY-féle
gyógyerejű

SÓ S - BORSZESZ

Ezen hatóságilag engedélyezett kitűnő háziszor, mely a szegedi országos kiállításon érdem éremmel, a székesfehérvári kiállításon ezüst éremmel lett kitüntetve, különösen jó gyógyhatást eszközöl: rheuma, csusz, szaggatás, fagyás, fej-, fog-, és fülfájdalmak és szemgyulladásnál, ezenkívül fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti s a szájból minden kellemetlen szagot eltávolít.

Utánzások meggátlása végett alább látható czimlap, — mely minden egyes üvegre ragasztva van, a budapesti kereskedelmi kamaránál 100/1875. szám alatt mint védjegy bekebelezetett.

Főraktár **DEBRECZENBEN**

Csanak József kereskedésében,

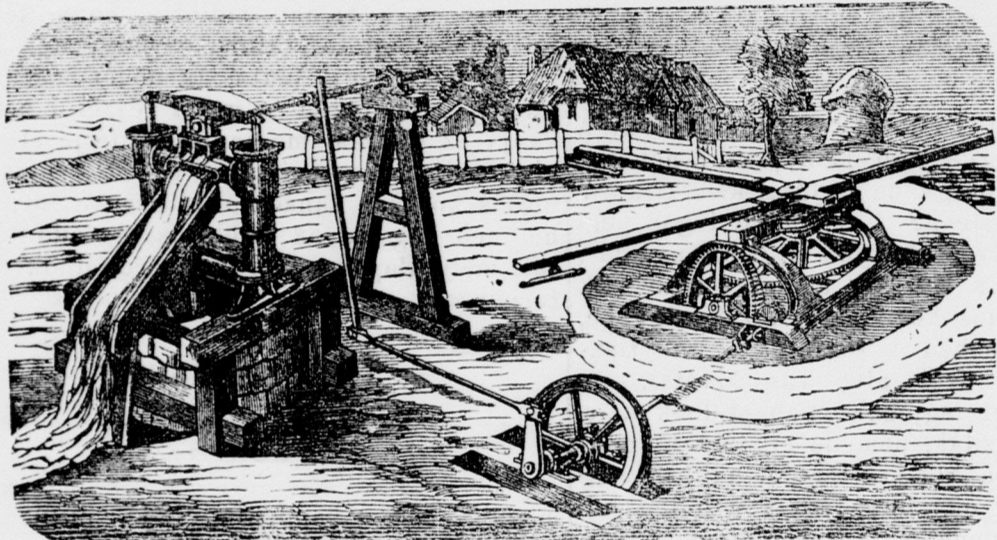
ezenkívül kapható minden fűszerkereskedésben és a gyógyszerárakban.

E védjegyet különös figyelembevételre ajánlom.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntödéje,
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,
kutakban és mindennemű szivattyukban.

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánok részéről, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására és minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYÁSZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legutányosabb árakon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.